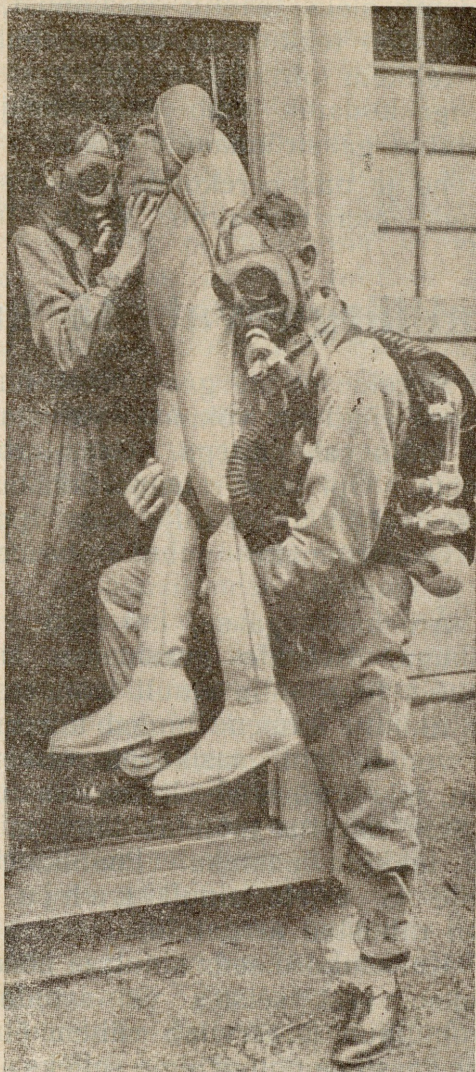

Üld- ja tervishoiureeglid

gaasirünnaku juhuks sõja korral.

657691575

V. POHLAKU TRÜKIKODA VÕRUS.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
ARHIIVKOGU

Riigi ja kodanikkude üldhuvides on vaja, et iga kodanik oleks teadlik gaasihust, sest vastasel korral võib tekkida paanika, kabuhirm, mis mõnikord rohkem ohvreid nõuab kui sõjagaas. Seepärast iga kodanik peab juba rahuajal olema ettevalmistatud gaasirünnakute vastu.

Et end ja oma perekonda kaitsta sõja puhul võimalikkude gaasirünnakute vastu, tuleb igal kodanikul

täita alljärgnevat 15 käsku:

1. Muretse oma le gaasitorbik ühes gaasikurnaga, sest riigil on võimata varustada kõiki kodanikke kaitsevahenditega. Gaasitorbiku hind on 13 krooni. Õpi juba rahuajal käsitama gaasitorbikut, sest sõjaajal on hilja seda õppida.

2. Gaasirünnaku puhul alarmeeri oma perekond ja naabrid.

3. Ära karda gaase, kui oled varustatud gaasitorbikuga. Sattudes gaasidesse, ära ole rahutu; rahutus toob sulle ainult kahju.

4. Rahutu inimene hingab kiiremini. Selle tagajärjel voolab läbi gaasikurna rohkem mürgitatud õhku, mis vähendab kurna vastupidavuse vältust. Sinu rahutus mõjutab teisi, millest kergesti võib tekkida paanika. Paanika toob aga alati sinule ja asjale ainult kahju. Sa teed heateo, kui rahustad ärritatuid.

5. Kui olukord seda sinult ei nõua, ära käi ja ära jookse, sest seistes või istudes hingab inimene rahulikult ja tarvitab vähem õhku. Oled vaba, mine gaasipealetungi algul selleks ettenähtud gaasikindlasse ruumi.

6. Kui oled viibinud gaasitatud õhus, ära mine nendes riietes gaasikindlasse ruumi. Sa viid endaga kaasa mürki, millest kannatad sina ise ja teised **Enne ruumi astumist puhasta end gaasidest** ainetega, mis selleks ette nähtud.

Pese oma käed ja nägu seebise veega ja kui oled puudutanud asju, mis kaetud sõjagaasiga, siis puhasta nahal puutekoht võimalikult kiiresti.

7. **Söövgaasi** hävitab kloorlubi, väävlimaks, piiritus ja petrooleum. Riputa gaasist puudutatud kohtadele kuivalt kloorlupja või väävlimaksa. Kui neid ei ole, siis niisuta gaasitatud kohta piirituses ehk petrooleumis leotatud puuvillatopiga. Hoolitse, et juba rahuajal oleks sul nende ainete tagavara. Sõjaajal, kui kodust lahkud, võta karbiga kaasa kloorlupja või väävlimaksa.

8. Sõjaajal valva alati hoiatussignaalide järele. Päevadel, kui hoiatussignaal ütleb, et oodata võib vastase lennukite pealetungi, ära lahku kodust ilma vajaduseta. Oled siiski sunnitud sel päeval välja minema, võta alati kaasa gaasitorbik. Mida vastutusrikkam amet, seda kohusetruum pead olema ka gaasitamise ajal.

9. Pea meeles, et suvel soojal ajal on gaas alati mõjuvam. Sellepärast on siis vaja asetada gaasitorbik võimalikult kiirelt näole.

Sõjagaas mürgitab sind kohe, olgugi, et ta mõju tundemärgid hiljem ilmuvad. Iseäranis kardetavad on ses suhtes söövgaasid.

10. Puudutanud kätega **s ö ö v g a a s e**, hoidu nendega puudutamast terveid kohti, sellega ei kannu sa edasi mürki. Kui oled gaasitorbikuta, püüa leida koht, kuhu gaas ei tungi. Pea meeles, et gaas alati on õhust raskem, mille tõttu ta on tihedam maapinnal. Pea meeles, et gaas kauemat aega püsib tuulest varjatud kohal.

11. Oled gaasitorbikuta ja ei leia varju gaaside eest, pane aiamulda taskurätikusse, nii-

Riigi ja kodanikkude üldhuvides on vaja, et iga kodanik oleks teadlik gaasiohust, sest vastasel korral võib tekkida paanika, kabuhirm, mis mõnikord rohkem ohvreid nõuab kui sõjagaas. Seepärast iga kodanik peab juba rahuajal olema ettevalmistatud gaasirünnakute vastu.

Et end ja oma perekonda kaitsta sõja puhul võimalikkude gaasirünnakute vastu, tuleb igal kodanikul

täita alljärgnevat 15 käsku:

1. Muretse omale gaasitorbik ühes gaasikurnaga, sest riigil on võimata varustada kõiki kodanikke kaitsevahenditega. Gaasitorbiku hind on 13 krooni. Õpi juba rahuajal käsitama gaasitorbikut, sest sõjaajal on hilja seda õppida.

2. Gaasirünnaku puhul alarmeeri oma perekond ja naabrid.

3. Ära karda gaase, kui oled varustatud gaasitorbikuga. Sattudes gaasidesse, ära ole rahutu; rahutus toob sulle ainult kahju.

4. Rahutu inimene hingab kiiremini. Selle tagajärjel voolab läbi gaasikurna rohkem mürgitatud õhku, mis vähendab kurna vastupidavuse vältust. Sinu rahutus mõjutab teisi, millest kergesti võib tekkida paanika. Paanika toob aga alati sinule ja asjale ainult kahju. Sa teed heateo, kui rahustad ärritatuid.

5. Kui olukord seda sinult ei nõua, ära käi ja ära jookse, sest seistes või istudes hingab inimene rahulikult ja tarvitab vähem õhku. Oled vaba, mine gaasipealetungi algul selleks ettenähtud gaasikindlasse ruumi.

6. Kui oled viibinud gaasitatud õhus, ära mine nendes riietes gaasikindlasse ruumi. Sa viid endaga kaasa mürki, millest kannatad sina ise ja teised. **Enne ruumi astumist puhasta end gaasidest** ainetega, mis selleks ette nähtud.

Pese oma käed ja nägu seebise veega ja kui oled puudutanud asju, mis kaetud sõjagaasiga, siis puhasta nahal puutekoht võimalikult kiiresti.

7. **Söövgaasi** hävitab kloorlubi, väävlimaks, piiritus ja petrooleum. Riputa gaasist puudutatud kohtadele kuivalt kloorlupja või väävlimaksa. Kui neid ei ole, siis niisuta gaasitatud kohta piirituses ehk petrooleumis leotatud puuvillatopiga. Hoolitse, et juba rahuajal oleks sul nende ainete tagavara. Sõjaajal, kui kodust lahkud, võta karbiga kaasa kloorlupja või väävlimaksa.

8. Sõjaajal valva alati hoiatussignaalide järele. Päevadel, kui hoiatussignaal ütleb, et oodata võib vastase lennukite pealetungi, ära lahku kodust ilma vajaduseta. Oled siiski sunnitud sel päeval välja minema, võta alati kaasa gaasitorbik. Mida vastutusrikkam amet, seda kohusetruum pead olema ka gaasitamise ajal.

9. Pea meeles, et suvel soojal ajal on gaas alati mõjuvam. Sellepärast on siis vaja asetada gaasitorbik võimalikult kiirelt näole.

Sõjagaas mürgitab sind kohe, olgugi, et ta mõju tundemärgid hiljem ilmuvad. Iseäranis kardetavad on ses suhtes söövgaasid.

10. Puudutanud kätega söövgaase, hoidu nendega puudutamast terveid kohti, sellega ei kannata sa edasi mürki. Kui oled gaasitorbikuta, püüa leida koht, kuhu gaas ei tungi. Pea meeles, et gaas alati on õhust raskem, mille tõttu ta on tihedam maapinnal. Pea meeles, et gaas kauemat aega püsib tuulest varjatud kohal.

11. Oled gaasitorbikuta ja ei leia varju gaaside eest, pane aiamulda taskurätikusse, nii

suta seda veega ning hoia suu ja nina ees. Ei ole vett käepärast, niisuta rätikut kusega.

12. Aseta gaasitorbik alati korralikult näole. Vaata järele, et kinnituspaeltesse ei jää keerduid. Pikad juuksed ja habe takistavad gaasitorbiku korralikku asetamist näole — **sellepärast püga nad maha**. Sõjaajal pea gaasitorbik öösel oma läheduses.

13. Ära tarvita toiduaineid ja joogivett, mis on olnud sõjagaaside mõjupiirkonnas, sest lahtiselt seisnud toiduained ja joogivesi mürgitatakse sõjagaasidest. Selle ärahoidmiseks hoia oma toiduained sõjaajal alati õhukindlalt. Kui sul puudub õhukindel nõu, siis paki toiduained vahatatud paberisse. Asulates, kus veevärk, sõjagaas ei riku vett, samuti ka puurkaevudes. Lah-tiste kaevude vesi on aga rikutud ning sellist vett tuleb keeta enne tarvitamist.

14. Väikest last ei saa kaitsta gaasitorbiku abil, sest võimatu on tema jaoks konstrueerida otstarbekohast gaasitorbikut. Väike laps lämbuks näokatte all. Lapsele on võimatu selgeks teha, et vaja on gaasitorbikut kanda ja selle all kannatada. Lapsi kuni 12 aastani tuleb kaitsta teisel viisil, nimelt tuleb sõja puhul lapsi saata maale tuttavate või sugulaste juure. Mida kaugemal selline koht asub asulatest, riigiasutustest, töös-tustest, raudteejaamadest, seda kohasem on ta varjupaigaks väikestele lastele. Kus see pole võimalik, seal hoolitse, et laste jaoks leiduks gaasikindel ruum; see on ainuke väljapääs.

15. Täpsemaid andmeid kaitseks sõjagaaside vastu leiateg.-näitusel müüdavast raamatukesest: cand. chem. D. Buxhoevden: „**Kuidas kaitsen ennast sõjagaasi eest**“, mille hind **ainult 30 senti**.

Võrus, 5. novembril 1933. a.

Võru Õhuasjanduse Ühing.